

مجموعه مقالات ایرانیان خارج از کشور

به کوشش عاصفه توکلی خمینی

مرکز پژوهش‌ها و دانشجویان افکار صدا و سیما

و هم‌کاری

اداره کل امور فرهنگ ایرانیان خارج از کشور

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست‌نویسی:

موضوع:

رده‌بندی دیوینی:

شماره کتابشناسی ملی:

توکلی خمینی، عاصفه، ۳۵۹۹۵۶

مجموعه مقالات ایرانیان خارج از کشور / به کوشش عاصفه

توکلی خمینی

تهران: صداسیمای جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش و

سنجش افکار، ۱۳۹۵.

۳۲۵ ص.

۱-۵۸-۷۳۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۲۴۰۰۰۰ ریال

قیفا.

ایرانیان - کشورهای خارجی - زندگی فرهنگی - مقاله‌ها و

خطابه‌ها.

۰۸۴۲۰۴۴/۹۵۵

۴۳۹۳۱۳۳

اداره کل پشتیبانی و اجرای نظرسنجی مجموعه مقالات ایرانیان خارج از کشور

به کوشش عاصفه و توکلی خمینی

ویراستاران: وحیده فاضل‌زاده، سیما زریبسی

طراح جلد: الهام جلالی

صفحه‌آرا: فریبا یارمحمدی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵ هـ. ش.

شابک: ۱-۵۸-۷۳۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۲۴۰۰۰۰

قیمت: ۲۴۰۰۰۰ ریال

آماده‌سازی: انتشارات و اطلاع‌رسانی

مرکز پژوهش و سنجش افکار

چاپ: موسسه فرهنگی هنری انتشارات بین‌المللی الهدی

نشانی: خیابان ولیعصر، خیابان هتل استقلال، ساختمان

اداری جام‌جم، طبقه دوم، تلفکس: ۲۳۰۱۳۵۸۵

رایانامه: research@IRIB.IR

نشانی پایگاه: www.IRIBresearch.ir

کلیه حقوق این اثر متعلق به مرکز پژوهش و سنجش
افکار و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی است.

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

معاونت فرهنگی

اداره کل امور فرهنگی ایرانیان خارج از کشور

www.icro.ir

گروه انتشاراتی بین‌المللی الهدی

Alhodha International Publishing Group

مجموعه الهدی للنشر والتوزيع الدولي

Tehran - P.O.Box: 14155-4363

www.alhodhagroup.ir

Tel: +98 21 22211211 - 22206714

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۳	آمریکایی‌های ایرانی‌تبار: مهاجرت و ادغام مرحله جدید جهانی شدن و فرار مغزها: مهاجرت ایرانیان تحصیلکرده و ماهر به ایالات متحده آمریکا
۴۷	هویت قوم «سالمه‌ها» بر نسل دوم ایرانی
۷۷	تباران در سوئد فرهنگ‌پذیری، ارتباطات و رانده‌های ایالات متحده: تجربه یک مهاجر ایرانی
۱۳۱	فرهنگ‌پذیری ایرانیان در ایالات متحده، بریتانیا و هلند: آزمون مدل فرهنگ‌پذیری
۱۶۷	تفاوت فردی چندبعدی تداوم موفقیت: نسل دوم آمریکایی‌های ایرانی‌تبار
۱۸۷	جوانان، جهانی شدن و مهاجرت‌های بین‌المللی: پژوهشی در میان نخبگان جوان
۲۱۷	هویت مهاجران: تأملی در هویت نسل دوم
۲۶۱	ایرانیان مهاجر خارج از کشور سبک زندگی ایرانیان مهاجر: تعامل الگوی دینی و قومی
۲۸۳	

پیشگفتار

تأثیر مهاجرت های بین المللی در بُعد کلان، با تغییراتی در سطوح اقتصادی و سیاسی جوامع و در بُعد خرد، با چگونگی انطباق مهاجران و ویژگی های فرهنگی - هویتی آنها قابل بررسی است.

مهاجران به عنوان سرمایه های انسانی، از مهم ترین عوامل تأثیرگذار بر توسعه اقتصادی و اجتماعی هر جامعه هستند. مسئله اصلی در رویارویی با مهاجران، تلاش برای بازگشت و حفظ آنان به شایه نگاهداشت بخشی از سرمایه انسانی جامعه به منظور توسعه فرهنگی و اجتماعی است و از آنجا که دستیابی به توسعه همه جانبه و پایدار اساس هدایت سیاست در جامعه است، درخصوص بهره مندی از این گروه نیز راهکارهای راهبردی و کوتاه مدت متصور است.

از جمله مهم ترین راهکارهای حفظ سرمایه های انسانی مهاجران، اتخاذ سیاست هایی برای استفاده هرچه بیشتر از توان و ظرفیت آنان است و تحقق این امر در گرو تعهد مهاجران به فرهنگ ایرانی و اسلامی و شناخت سازمان های متولی مهاجران خارج از کشور از ویژگی های فرهنگی - اجتماعی است.

نهادهای سیاستگذار در امور مهاجران خارج از کشور تنها در صورت شناخت ویژگی های فرهنگی مهاجران است که خواهند توانست راهبردهای

مناسبی برای حفظ و اعتلای فرهنگ اسلامی و ایرانی آنان اتخاذ کنند.

بر این اساس، مرکز پژوهش و سنجش افکار سازمان صداوسیما و اداره کل امور فرهنگی ایرانیان خارج از کشور سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی کوشیده‌اند در قالب کتاب حاضر، ویژگی‌های اجتماعی - فرهنگی مهاجران را بررسی کنند و با رویکرد جامعه‌شناختی، موضوع فوق را که کمتر در جامعه علمی ایران مورد توجه قرار گرفته است، مورد ارزیابی و تحلیل قرار دهند.

پراکندگی مطالعات و نبود تمرکز و انباشت علمی در این حوزه، امکان شناخت و مباحثه را از مجامع دانشگاهی و برنامه‌ریزی و سیاستگذاری را از نهادهای اجرایی فعال در حوزه ایرانیان خارج از کشور، سلب کرده است. از این رو، در مجموعه حاضر سعی شده است مهم‌ترین مقالات داخلی و بین‌المللی که در سپورهای ایرانی را به مخاطبان معرفی می‌کند، انتخاب شوند و در قالب یک مجموعه به مخاطبان ارائه گردد. در انتخاب مقالات، غنای محتوایی و روش‌شناختی مقاله، مناسب بودن محتوا با نیازهای کنونی جامعه ایران، جدید بودن مقاله و سربلندی نویسنده مدنظر قرار گرفته است. پس از نهایی شدن مقالات انتخابی از سوی گروه پژوهشی و دریافت اجازه نشر از نویسندگان بین‌المللی، این دسته مقالات به فارسی برگردانیده شدند. شش مقاله نخست از کتاب حاضر به مقالات بین‌المللی اختصاص یافته که از سوی استادان ایرانی در خارج از کشور نگاشته شده و در مجامع و پایگاه‌های بین‌المللی نشر یافته‌اند. در انتها نیز در سه مقاله، نتایج پژوهش‌های نویسندگان ایرانی در موضوع ایرانیان خارج از کشور منعکس شده است. در ادامه اول این کتاب با عنوان «امریکایی‌های ایرانی‌تبار: مهاجرت و ادغام»، به امواج مهاجرتی ایرانیان به آمریکا و فرآیندها و شاخص‌های ادغام مهاجران در آن کشور اختصاص دارد. در مقاله دوم با عنوان «مرحله جدید جهانی شدن و فرار مغزها: مهاجرت ایرانیان تحصیلکرده و ماهر به ایالات متحده آمریکا» با اتکا بر پیچیدگی نظریات مرکز-پیرامون، دلایل داخلی و جهانی برای فرار مغزها در ایران و گستره و هزینه‌های فرار مغزها تحلیل شده و جایگاه ایرانیان ماهر و تحصیلکرده در جامعه آمریکا نشان داده شده است. در مقاله سوم با عنوان

«هویت قومی: مطالعه‌ای بر نسل دوم ایرانی‌تباران در سوئد» هویت قومی، هویت ملی و بحران هویت نسل دوم ایرانیان در سوئد تبیین گردیده است و مقاله چهارم «فرهنگ‌پذیری، ارتباطات و رسانه‌های ایالات متحده: تجربه یک مهاجر ایرانی»، نقش متناقض رسانه‌ها را در فرآیند مهاجرت نشان می‌دهد. مقاله پنجم «فرهنگ‌پذیری ایرانیان در ایالات متحده، بریتانیا و هلند» مدل فرهنگ‌پذیری را در زمینه‌های متفاوت فرهنگی تحلیل کرده و تفاوت‌ها و شباهت‌های فرآیند فرهنگ‌پذیری را نشان داده است. مقاله ششم با عنوان «تأیید موفقیت: نسل دوم آمریکایی‌های ایرانی‌تبار» به مقایسه دستاوردهای اقتصادی و تحصیلی آمریکاییان ایرانی‌تبار در نسل اول و دوم پرداخته است. مقاله هفتم «جوانان، جهانی شدن و مهاجرت‌های بین‌المللی: پژوهشی در میان نخبه‌های جوان» به زمینه‌ها، انگیزه‌ها و فرآیندهای تسریع‌کننده مهاجرت برای جوانان نخبه و نیز مفهوم معنایی که آنها برای عمل خویش قائل هستند، اختصاص دارد. در مقاله هشتم «مهاجران: تأملی در هویت نسل دوم ایرانیان مهاجر خارج از کشور»، الگوهای هویتی نسل دوم ایرانیان خارج از کشور تحلیل شده و در آخرین مقاله با عنوان «سبک زندگی ایرانیان مهاجر: تعامل الگوی دینی و قومی» الگوهای رفتاری مهاجران و تعامل الگوهای دینی و قومی مورد بررسی قرار گرفته است.

مرکز پژوهش و سنجش افکار صداوسیما و اداره کل امور فرهنگی ایرانیان خارج از کشور سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی تلاش کرده‌اند در قالب تهیه و انتشار کتاب حاضر و فراهم آوردن زمینه‌های مناسب در ساختار ایرانیان خارج از کشور و باز نشر و ترجمه مقالاتی که استادان مبرز این حوزه در سایر کشورها نگاشته‌اند، توجه صاحب‌نظران و پژوهشگران این حوزه مطالعاتی و نهادهای سیاستگذاری ملی را به موضوع جلب کنند و ظرفیت‌های علمی مرتبط را گسترش بخشند.

مرکز پژوهش و سنجش افکار صداوسیما

اداره کل امور فرهنگی ایرانیان خارج از کشور سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی